

BESCHOUWINGEN
OVER **DE STEM**
VAN DE STILTE

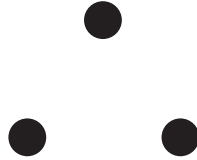
van H.P. Blavatsky

door

J. van Rijckenborgh

BESCHOUWINGEN OVER DE STEM VAN DE STILTE

BESCHOUWINGEN
OVER **DE STEM**
VAN DE STILTE

van H.P. Blavatsky

door

J. van Rijckenborgh

2024

ROZENKRUIS PERS – HAARLEM – NEDERLAND

Lectorium Rosicrucianum
Internationale School van het Gouden Rozenkruis

Colofon

Artwork: courtesy ©Yutaka Toyota (1931) São Paulo, Brazilië

Boekverzorging: Studio Ivar Hamelink, Haarlem

Druk: De Groot - grootsgedrukt.nl

Beschouwingen over De stem van de stilte is gezet uit
de Trajan (omslag), de Perpetua (tekst) en Scala (voetnoten)
en gedrukt op Munken Polar Rough crisp white
omslag: Munken Polar crisp white

ISBN 978-90-6732-508-0

NUR 728, 734

© 2024 Rozenkruis pers

Bakenessergracht 1-5

2011 JS Haarlem

Tel: 023-532 38 52

E-mail: info@rozenkruispers.com

Website: www.rozenkruispers.com

Uitgegeven ter gelegenheid van het
100-jarig bestaan van het Gouden Rozenkruis

Inhoud

Inleiding	11
Fragment I DE STEM VAN DE STILTE	19
1 DHARANA	20
Het ware denkvermogen	23
Wat is de ziel?	28
De twee werelden van de ziel	33
2 DE HAL DER SMARTEN	38
De grote ketterij	40
Het doel van de ziel is liefde	45
De opstanding van de ziel uit de persoonlijkheid	52
3 WAARTOE VOERT HET PAD?	58
De wijzen talmen niet	60
De vuren van levensvervulling	66
De opbouw van zielekwaliteit	72
4 DE HAL VAN WIJSHEID	76
Het centrale mysterie van het Rozenkruis	79
De kundalini van het hart	84
De zeven werkzaamheden van de Geestesschool	89

5	DE OORSPRONG VAN DE MENS	94
	De zeven stemmen van de innerlijke God	97
	Het maanlichaam en de opgaaf van het aardetijdperk	103
	De Jupitermens	110
6	DE LIEFDE	116
	Het wezen van de liefde	117
	Het wonder van het medelijden	124
	De genade van het erbarmen	130
7	EEUWIG LEVEN	136
	De wachter op de drempel	138
	Het astrale lichaam	144
	De vrees voor de dood	149
8	DE TWEE BLOEIPERIODEN VAN DE ROOS	152
	Het wezen van leed en smart	155
	Laat het verleden los	161
	Wedergeboorte	166
9	AKASHA	170
	Akasha's hoogten	172
	De etherkwaliteit in de zeven hersenholten	178
	De werkzaamheid van de vuurether	184

Fragment II DE TWEE PADEN	189
10 ALAYA	190
De wondere wereld van Alaya	194
De diamanten ziel	201
De waarheid van het verloren vaderland	207
11 DE ARCHEUS	212
Het wiel des levens	213
De werkzaamheid van de Archeus	218
De Goede Wet	224
12 DE MONADE	230
Handelen en niet-handelen	234
Zaai vriendelijke daden	239
De vaderster	244
13 DE DRIE GEWADEN	248
De sterrengang van de kinderen Gods	251
De drievoudige Broederschap der Bevrijden	257
Het verborgen pad	264

14	HET WEZEN DER ZELFOVERGAVE	268
	De werkelijke verzaking	270
	De karmische cyclus	276
	Laat varen de angst	282
15	DE ZONNEKRACHTEN VAN DE LOGOS	286
	De twee menstypen	289
	De uitbreiding van het zintuiglijke vermogen	296
	Een constante van bewustzijn	301
	Fragment III DE ZEVEN PORTALEN	305
16	DE ROZENKRACHT	306
	Het spoor van het Pad	309
	De zeven gouden sleutels	317
17	ZEVEN TONEN IN ÉÉN	324
	Epiloog	326

Inleiding

Het buitengewone geschrift dat *De stem van de stilte* is, bevat 316 verzen. Helena Petrovna Blavatsky, die ze uit haar geheugen opschreef, deelt ons in haar inleiding al mee dat ze onderdeel waren van een groter geheel, dat het *Boek der Gulden Voorschriften* heette. Anderen delen ons mee dat ze afkomstig zijn uit een zesde-eeuwse boeddhistische school. Ze bevatten, net als de Daodejing of de Bergrede, een sleutel die toegang verleent tot de leerschool van het werkelijke leven, de universiteit van het hart.

De stem van de stilte wijst ons op de ene paradox die in het leven schuilgaat. Het begint jong, stralend en schoon, het eindigt oud en verschrompeld. Iedereen ondergaat het: jeugdige overmoed mengt zich met de krachten van de traagheid die alle stof kenmerkt; langzaam verdwijnt de bruisende energie en sijpelt die traagheid het wezen binnen, mogelijk wijsheid en bezonnenheid met zich meevoerend; vaker, als het hoge levensideaal niet gegrepen is, bitterheid en berusting. Waarna het dan na enige honderden jaren, als de aardse verhoudingen zich fundamenteel gewijzigd hebben, aan weer een ronde begint – als we tenminste de leringen volgen van die boeddhistische school waaruit het boekje stamt.

Waarom is dat zo? Waarom kan de mens niet eeuwig jong, stralend en schoon blijven, of dan in ieder geval zo eindigen?

Wel, omdat die eigenschappen niet van de aarde zijn, maar behoren tot dat wat haar leven geeft: de wereldziel, *Alaya*. Zij is het, die ze verleent aan alle stervelingen, onderhevig als zij zijn aan opgaan, opbloeien en weer ondergaan. De paradox wijst op de kortstondigheid van alle vormen, waarin aardse illusie ons hult. Geen enkele vorm is werkelijkheid, lijkt het te zeggen. Slechts transcenderen van de ene naar een volgende omhulling is werkelijkheid.

Het kleinood *De stem van de stilte*, dat gekenmerkt wordt door korte geconcentreerde teksten, is afkomstig uit een Inwijdings-school; het is ook bestemd voor mensen in een School. Het is een geestelijke handleiding voor 'bestudeerders der mystiek in het Oosten', zegt de schrijfster in haar Voorwoord. 'De kennis ervan is verplicht in die School, waarvan de leringen door vele theosofen worden aangenomen.' Het boek is meer dan dat, het bevat een universele wijsheid en biedt wezenlijke inzichten aan ieder mens die naar waarheid streeft; het behoort dan ook al meer dan 100 jaar tot de kernliteratuur van vele zoekers over de hele wereld.

Daarom is een groot gevoel van erkentelijkheid op zijn plaats. Het is enerzijds een bijzonder voorrecht dat wij kennis kunnen nemen van deze leringen; anderzijds vergroot het bij een zoeker de honger. Eenieder die er zich toe aangetrokken voelt, kan ze lezen en bestuderen, zonder tot een School te behoren; toch kan men de diepte, de menselijkheid en de liefde van de leringen van deze werkelijk mededogende wijsheid onmogelijk ten volle proeven zonder deze tegelijk in een school, in groepswork, met geestverwanten in praktijk te brengen. De lezer die de beschouwingen van J. van Rijckenborgh in de onderhavige publicatie tot zich neemt, zal begrijpen waarom dit gezegd wordt. Hij schreef deze in de jaren 1962-1963 dan ook als toespraken voor leerlin-

gen van het Lectorium Rosicrucianum, dat een Inwijdingsschool is.

Een opmerking is hier op zijn plaats. H.P. Blavatsky schreef *De stem van de stilte* in 1889. Theosofen die zich wel eens tot haar richtten met zorgen over de toekomst adviseerde zij steeds: 'Read the Voice – Lees *De stem van de stilte* – daarin staan alle antwoorden op uw vragen.' Zij zag deze tekst als een laatste geschenk aan diegenen, die in staat waren iets van het Licht, en de wereld van het Licht die erachter staat, te ontwaren.

Het blijken er maar weinigen te zijn – reden waarom zij het werk ook opdroeg aan 'de weinigen'. En hier past weer dezelfde vraag: Waarom is dat zo?

Er zijn niet veel zielen die fundamenteel het bestaan in deze driedimensionale werkelijkheid afwijzen. Niet als een interessante gedachte, een filosofische stellingname of vanuit een romantische idee die in het denken zijn oorsprong vindt en in het mentale voertuig zetelt. Nee, in het diepste wezen van dezulken is een celstructuur die maakt dat zij in onze wereld constant een gevoel van vervreemding ondergaan en in zekere zin ervaren hier niet thuis te horen.

Zeker, zij maken deel uit van de samenleving. Zij nemen hun werk, studie of vakmanschap serieus, maar weten dat er in hen een ziel huist die zwervend, zoekend is. Zij hebben gehoord – waar? ze zouden het niet kunnen zeggen – van een innerlijk juweel, een koninklijk leven; zij hebben gehoord over verborgen mogelijkheden in de mens, en vinden geen rust voor zij meer daarover weten. Als dan de gedachte van een School, waarover Blavatsky spreekt, hen bereikt, springt er iets in hen op. Hier spreekt iemand die weet welk diep zoekend gevoel in hen brandt, een hunkering naar een hogere dimensie, waar geestelijk bewust zijn en sereniteit hand in hand gaan.

Er is dan ook een onderscheid tussen de massale spiritualiteit

van onze dag en het eenzame pad van de *Lanoë*, of discipel, die in *De stem van de stilte* voor zijn opdrachten komt te staan. Het spirituele bewustzijn dat in de samenleving opgeld doet, laat de mens zien dat er meer is dan het uiterlijke maatschappelijke en burgerlijke leven, meer ook dan opwekkingssamenkomsten of de vervoering tijdens muziekfestivals. Van de *Lanoë* wordt echter alles gevraagd, hetgeen hem niet meer dan billijk lijkt. Het Pad wil geleefd worden. Voor de zwervende ziel is dit een herkenning. Het komt overeen met zijn basisgevoel, het gevoel van vervreemding wordt eindelijk begrepen.

De stem van de stilte is een universeel geschrift; dankzij het werk van de *Theosophical Society* is het gaan toebehoren aan de gehele mensheid. Velen hebben zich erdoor laten inspireren of er hun commentaren op gegeven. Een Nederlandse vertaling verscheen voor het eerst in 1907. De tekst is ingedeeld in drie delen of 'fragmenten', ontleend als ze zijn aan een oorspronkelijk groter corpus van teksten. Alle drie fragmenten gaan over de reis die een pelgrim maakt op het pad naar innerlijke gewaarwording. Elk van de fragmenten behandelt die reis op een iets andere manier, maar alle drie leiden ze naar wat er aan het einde van de reis door de nacht wacht: 'Een pelgrim is teruggekeerd van de andere oever. Een nieuwe *Arhan* is geboren... *Vrede aan alle wezens.*'

In het eerste fragment, 'De stem van de stilte', waaraan het hele boekje zijn titel ontleent, trekt de zoeker door drie hallen: de hal van onwetendheid, de hal van lering en de hal van wijsheid. De drie hallen zijn velden van heling, ze herstellen het evenwicht tussen de verschillende centra in ons, zodat we de reis kunnen beginnen.

Hij verneemt de Roep op zeven manieren: als een nachtegaal, een zilveren cymbaal, een oceaanschelp, een snaarinstrument,

een bamboefluit, een trompet en een donderwolk. De laatste wordt opgevolgd door stilte – de stem van de Stilte. De zeven klanken appelleren aan zeven aspecten van onze eigen natuur; ze zijn te zien als zeven inwijdingen of zeven stadia op het Pad, die leiden naar de achtste – het einde van de reis, de vallei der gelukzaligheid, die voorbij de hal van wijsheid ligt.

De grondtoon van dit eerste fragment is het *antwoord*. Als de stem van de Stilte spreekt, is dat het diepste in ons dat ons roept. De ware zoeker kan die stem niet meer negeren. Wie haar verneemt – ver weg, als de wegstervende toon van *Dhyana*, vol verlangen, of als donderwolk die hem wakker schudt – moet wel antwoorden, hij kan niet anders.

De stem komt niet van buiten, maar vanuit de roos der rozen, in het hart, de diepste kern van ons wezen. Het is niet vreemd om je een banneling in deze wereld te voelen, want je kent je ware aard nog niet. Het eerste fragment stelt ons daarom óók voor de vraag: ‘Wie ben ik?’

Het tweede fragment, ‘De twee wegen’, plaatst ons voor de essentie van het bestaan op aarde. Het bestaan op aarde eist een *fundamentele keuze*: welnu, kies!

Er is een dubbele structuur in de mens. De eerste gaat over de wonderschone aardse werkelijkheid, en stelt ons voor het in stand houden van het persoonlijke bestaan; de tweede verbindt ons met een kosmische, bovenzinnelijke, verheven wereld van goddelijkheid die geen verdeeldheid of scheiding kent. Inwijding eist een keuze, die we met gestaalde wil, nieuw te verwerven eigenschappen en vooral met liefde zullen kunnen maken.

Zeker, de ene richting leidt naar verder welzijn voor onszelf; de andere leidt naar wegschenken van het zelf aan het welzijn van de hele mensheid. De tweede rangschikt de zoeker onder de groten, die verheven wezens wier natuur wijsheid is en die

in liefde alle leven verder helpen. De ene laat ons opgaan in onszelf, de andere in het geheel van alle leven en is – goddelijk.

In het derde fragment, ‘De zeven portalen’, gaat de schrijfster in op de eigenschappen die ‘de mens van de grootheid’ sieren: naastenliefde, harmonie, geduld, nieuwe waarneming, moed, contemplatie en wijsheid.

Hoewel ‘De zeven portalen’ het grootste deel van *De stem van de stilte* bestrijkt, heeft J. van Rijckenborgh hier op een gegeven moment zijn beschouwingen afgebroken. Reden om terug te komen op wat we hierboven reeds opmerkten: willen wij de genoemde eigenschappen werkelijk ervaren en deel van ons laten worden, dan is de scholing in een Inwijdingsschool onontbeerlijk. Van Rijckenborgh’s commentaar op het derde fragment is in feite groter dan een geschreven of uitgesproken tekst. Zij is het wonder van de Geestesschool, een levend geheel, een nieuw organisme dat, zevenvoudig van structuur, in zeven klanken resonanceert op de zeven vibraties van de Zevengeest. Hij noemt het ‘een Levend Lichaam’.

Haar zeven stralen raken en werken door in ieder die in haar magnetisch veld verkeert, waardoor zij tot transmutatie worden uitgenodigd, om vervolgens in transfiguratie als een nieuwe mens, met een nieuwe celstructuur, op te gaan in een bestaans-atmosfeer die zij, het Levende Lichaam, als een nieuw veld voor allen heeft bereid.

Het is dan ook juist wanneer men stelt dat de grondtoon van het derde fragment is *het openen*. De reis is gemeenschappelijk; als we in dit ondermaanse niet kunnen samenwerken in dit grootse doel, hoe zouden wij dan mogen hopen dat wij in het leven hierna in staat zouden zijn een gemeenschappelijk doel voort te zetten, wanneer we niet meer beschikken over het stoffelijke lichaam dat ons hier in staat stelt autonoom eigen beslissingen te nemen?

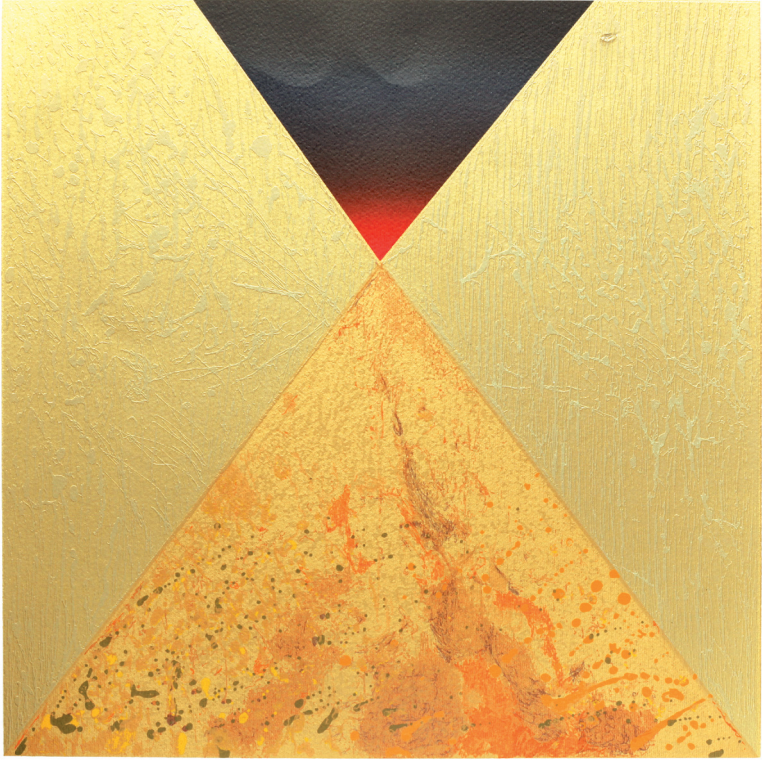
Die voorbereiding vereist dat we alle poorten van onze natuur openen. We zullen ons zeker niet terugtrekken uit het leven, we willen er volledig en totaal bij betrokken raken – op de juiste manier en met het juiste doel. Zeven deuren opent de scholing van het Levende Lichaam, waarmee ze ons op een nieuwe manier in het leven stelt: als autonome, weldoende wezens, werkend voor het heil van allen.

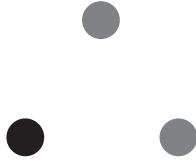
Zo vindt het rusteloze hart vrede – en keert vanuit die vrede terug om anderen te helpen. Zo leren we de stem van binnen te beantwoorden, zo bepalen wij onze keuze, zo leren we alle portalen en mogelijkheden van ons wezen te ontsluiten. We hoeven nu alleen maar een begin te maken, en samen te beginnen aan deze reis.

Een Geestesschool is een levenslange voorbereiding, die, terwijl zij ons voorbereidt, ons tegelijk de progressie en de genade van het Pad doet ervaren, ons de verheven, goddelijke aanwezigheid van Alaya, de wereldziel, als in voorsmaak doet ondergaan, en ons bovenmate gelukkig doet zijn.

Na 1963 zijn deze voordrachten van J. van Rijckenborgh in veel landen tijdens vernieuwingsconferenties nog diverse malen herhaald. Ze zijn zodoende het onderwerp van bezinning door vele duizenden Rozenkruisleerlingen geweest. Wij hopen dan ook in een behoefte te voorzien door deze teksten nu in boekvorm te doen verschijnen.

Lectorium Rosicrucianum

FRAGMENT I

DE STEM VAN DE STILTE

DHARANA

*Deze voorschriften zijn voor hen,
aan wie de gevaren der lagere Iddhi's vreemd zijn.
Hij, die zou willen horen en verstaan
de stem van Nada, het 'geluidloze geluid',
moet de aard van Dharana leren kennen.
Onverschillig geworden voor de voorwerpen der zinnen,
moet de Lanoe de Rajah der zinnen opsporen,
de gedachtenvoortbrenger, hij die begoocheling wekt.
Het verstand is van het werkelijke de grote doder.
Laat de discipel deze doder verslaan!*

*Want als hem onwerkelijk schijnt zijn eigen vorm,
zoals bij 't ontwaken de vormen die hij zag in dromen;
als hij heeft opgehouden het vele te vernemen,
eerst dan kan hij het Ene onderscheiden –
de innerlijke klank die al de uiterlijke doodt!
Slechts dan, en eerder niet, zal hij
het domein van A-sat, het onware, verzaken,
om het rijk van Sat, het ware, in te gaan.*

*Aleer de ziel kan zien, moet innerlijke harmonie bereikt zijn
en blind het vleselijke oog voor alles wat begoocheling is.*

*Aleer de ziel kan horen, moet het beeld (de mens)
even doof geworden zijn voor fluisteringen als voor gebrul;
voor het zilverig gegons der gouden vuurvlieg
als voor het luid geloei van de olifant!*

*Aleer de ziel begrijpen kan en zich herinneren,
moet zij met de Stille Spreker vereend zijn,
gelijk de vorm, waarnaar de klei gekneed wordt,
eerst één is met des pottenbakkers denken.*

*Dan zal de ziele horen – dan zal zij zich herinneren.
En dan zal spreken tot het innerlijk gehoor:*

DE STEM VAN DE STILTE

en zeggen:

*Indien uw ziele glimlacht, al badend in het zonlicht van uw leven;
indien uw ziele zingt, gewikkeld in haar lijf van stof;
indien uw ziele weent, gevangen binnen haar kasteel van schijn;
indien uw ziel het zilveren snoer, dat aan de Meester haar verbindt,
al worstelend wil verbreken;
weet dan, o leerling, dat uw ziel van de aarde is.*

*Wanneer uw ziel, ontluikend, het oor leent aan 't rumoer der wereld;
wanneer uw ziele antwoordt op het luid geroep der grote illusie;
wanneer uw ziele, verschrikt bij het zien der hete smartetranen,
verdoofd door kreten van ellende en nood,
zich terugtrekt als de schuwe schildpad,
binnen het schild van haar eigen Ik,
weet dan, o leerling, dat uw ziel onwaardig is
als tempel voor haar stille God.*

1 DHARANA

Het ware denkvermogen

U hebt allen zeker gehoord van een oeroud wijsheidsboek dat het *Boek der Gulden Voorschriften* wordt genoemd. Het is een boek waarvan de gehele inhoud slechts bekendgemaakt werd en wordt aan de leerlingen van de serieuze innerlijke scholen. Daarom werd door H.P. Blavatsky slechts een klein gedeelte van die waarlijk universele leer bekendgemaakt, dat zij richtte tot ‘de weinigen’ in het schijnbaar bescheiden, maar zeer bijzondere boekje *De stem van de stilte*.

Het was een proeve van de Universele Broederschap, aan het einde van de negentiende eeuw, om te kunnen vaststellen in welke mate de groep tot wie dit boekje zich richtte voldoende open was om deze leringen te kunnen verstaan en realiseren. Wij willen op onze beurt de inhoud ervan aan u overdragen, in de hoop dat onder de weinigen die deze dingen kunnen verstaan, ook mensen gevonden zullen worden die ze in toepassing zullen brengen, opdat de groep van ‘de weinigen’ zowel in aantal als in kracht zal worden versterkt, ten dienste van heel de mensheid.

De voorschriften van *De stem van de stilte* zijn bestemd voor hen – zo luiden de eerste woorden – *aan wie de gevaren der lagere Iddhi's* (Iddhi's: vermogens) *vreemd zijn*. Zij zijn uitsluitend bedoeld voor hen die het pad der waarlijk groten willen bewandelen en die zich niet in pure zelfhandhaving verzetten tegen het goddelijke plan, namelijk het plan van de grote opstanding, de

vereniging van de drie-in-één, de eenwording van geest, ziel en lichaam. Wij willen ook u in het wezen van *De stem van de stilte* binnenvoeren:

*Hij, die zou willen horen en verstaan
de stem van Nada, het 'geluidloze geluid',
moet de aard van Dharana leren kennen.*

Al meermalen spraken wij over de *Andere*, over de maagdelijke geest, over de persoonlijke God-in-ons, die is en zal zijn tot in alle eeuwigheden. De ware en werkelijke mens, de Vader aan wie de zoon, de persoonlijkheidsmens, zich geheel en al dient te offeren, wil er van eenheid sprake zijn. Wel, die andere, die goddelijke Andere, kan in ons leven spreken gaan door een scheikundige verinniging, door middel van het grote geheim van het Rozenkruis. Door die eenwording gaan wij de stem van *Nada* horen in klanken die met het aardse oor niet kunnen worden vernomen noch opgevangen en die daarom het geluidloze geluid worden genoemd.

Hoe zal de *Lanoe*, de discipel of leerling, tot deze heerlijkheid geadeld kunnen worden?

Door *Dharana*, door het juiste gebruik van het denkvermogen. U weet, dat wij gedurende vele jaren, en tot ongenoegen van velen, het misbruik van het denkvermogen door verreweg de meeste mensen aan de hand van diverse voorbeelden krachtig hebben gelaakt. Welnu, de leringen die nu voor ons worden geplaatst, stellen deze aangelegenheid nog veel principiëler door het woord *Dharana* te gebruiken.

Dharana wil zeggen het uitsluitend gebruik van het hogere, door God bedoelde denken, gericht op en gewijd aan het werkelijke plan Gods, met een volledig buitensluiten, een absolute negatie, van de wereld en levensstaat van de gewone en lagere zinnen. *Onverschillig geworden voor de voorwerpen der zinnen, moet de*

Lanoe de Rajah der zinnen opsporen, de gedachtenvoortbrenger, hij die begoocheling wekt.

Dit afscheid vieren is een proces, een levenshouding, waartoe men kan besluiten; een levenshouding die geheel iemands aandacht en intelligentie nodig heeft. Want let eens op die enorme gecompliceerdheid van de zintuiglijke activiteiten. Waarop bepalen zij u en waarvan leiden zij u af, en wie is het, of wat is het, die dat doet? Heeft u zich dat weleens afgevraagd? Heeft u de *Rajah* der zinnen, de werkzaamheid van de zinnen, tot in haar oorzaak opgespoord? Wat en hoe is die oorzaak? Wie is die gedachtenvoortbrenger, die bij voortduring in u de begoocheling wekt en in stand houdt? En dan komt het antwoord: *Het verstand is de grote doder van het werkelijke*. Van duizenden jaren her komt deze conclusie tot ons.

Zijn het denkvermogen en het verstand dan niet gelijk aan elkaar, gaan ze niet geheel en al in elkaar op?

Nee, dat doen ze niet. Het denkvermogen verkeert in het persoonlijkheidslichaam nog in opbouw. Het verstand is de hersenapparatuur, waarvan het denkvermogen onder andere zo gaarne een niet-geblokkeerd gebruik zou willen maken. Het verstand is de robot, een levend stuk machine, die men trainen kan op een doel in het aardeleven, die men volledig op de horizontale lijn kan afstemmen, die men tot een prominent aanzicht kan maken en waaraan men in het algemeen de leiding geeft van ons mens-zijn.

De schijnmens, de robotmens, komt niet, hij is reeds sedert lang, en vanaf hetzelfde moment dat deze schijnmens optrad stagneerde de ontwikkeling van het denkvermogen. Alle begoochelingen worden daardoor veroorzaakt. Vanaf dat moment ook was de weg naar de ene werkelijkheid voor de mens afgesloten. Daarom klinkt nu de eis van *De stem van de stilte: Laat de discipel deze doder verslaan*.

Hoe zou dat anders kunnen, dan door een zeer krachtige ingreep in het eigen leven? Voorwaar een hachelijke onderneming, want is het leven, ons hele maatschappelijke leven en zijn, niet volstrekt afhankelijk gemaakt van het verstand, die grote doder van het werkelijke? De tegenstander heeft niets aan het toeval overgelaten. Leerplicht is de wet, een eenzijdige verstandelijke training voor en van allen is de wet. En zo wordt de mensheid meege-sleurd in de maalstroom van de verheerlijking van het intellectuele rationele verstand, een feitelijke zelfmoord dus.

Dat men daarentegen, door aan het denkvermogen vrijheid van ontwikkeling te geven, vanzelf spontaan tot noodzakelijke kennis komt en tot volstrekte bekwaamheid van bevrijdend handelen, wie zou daarin durven geloven en wie zou in die richting durven voortgaan? Toch niemand! En daarom is onze wereld voor het gros der mensheid de enige werkelijkheid, de ene realiteit geworden, zoals vanzelf spreekt door onze mechanische hulpmiddelen gedreven.

De driedimensionale orde waarbinnen ons leven zich beweegt is de gevangenis waarin wij allen opgesloten zijn. En nu zeggen wij u: wanneer u deze verlaat, wanneer u 'de grote doder van het werkelijke' verslaat, door aan te vangen met het opwaarts zenden van heel uw verlangen daartoe, vanuit het dieptepunt des harten, en wanneer u alle consequenties van deze stroom van verlangen gaat toepassen naar de mate waarin ze in u opwelt, zal zich een wonderlijk proces in u ontwikkelen. Dan zal de eigen vorm, de eigen persoonlijkheidsmanifestatie, u op een gegeven moment zeer onwerkelijk gaan toeschijnen, *zoals bij het wakker worden al de vormen die de mens in dromen ziet*. Dan gaan de gevangenisdeuren open, de muren worden geslecht, dan zal de mens opgetrokken worden uit de put der versterving, en *als hij heeft opgehouden het vele te vernemen, dan zal hij het Ene gaan onderscheiden*.

Als een machtige lichtstroom die de duisternis van het aardse bestaan doorklieft, zal een intense verheldering plaatsvinden, een innerlijk verlicht worden, waarvan heel de mystieke wereldliteratuur gewag maakt. De innerlijke klank wordt vernomen, die de uitwendige volkomen doden zal – de stem van *Nada*, het geluidloze geluid. Dan richt de stem van de Vader zich wederom tot de zoon, die verloren was en nu opnieuw gevonden is.